

Elina Karjalainen: Uppo-Nalle ja sukelluskello (WSOY 1994)

Uppo-Nallen, Laulavan lintukoiran ja Kumman jännittävä sukelluskelloseikkailu on täynnä hauskoja yllätyksiä meren pinnalla ja sen syvyyksissä. Ystävykset matkaavat kaukaiselle saarelle, ratsastavat delfiineillä, kuulevat ryhävalaiden upean yökonsertin ja tutustuvat Kumman omiin ihmisiin. Hienoon kirjaan mahtuu monenlaisia tunteita, kuten kaipausta ja jännitystä, iloa ja ystävyyttä.

Kenelle? Uppo-Nalle-kirjat sopivat hyvin ääneen luettaviksi jo päiväkodissa. Tarinat ovat kuitenkin niin monisyisiä ja mukaansatempaavia, että niissä riittää käsittelyn aiheita myös alakoululaisille.

LUKU 1

- Mikä olisi oman sukelluskellosi unelmiesi määränpää? Mihin sinä haluaisit päätyä ja miksi?
- Piirrä kuva saaresta, jonne sukelluskello (oma tai Uppo-Nallen) päätyy?

LUVUT 2 ja 3

- Mitä mereneläviä luvuissa mainitaan? Mitä kasveja tai eläimiä vedessä elää? Miten koralli, delfiini tai kala voisi puhua? Keksi jonkin vedessä elävän kasvin tai eläimen kieli. Kirjoita kyseisellä kielellä pekoraali eli eläimen- tai kasvinkielinen runo.

LUVUT 4 - 6

- Sam uskoo olleensa delfiini, ennen kuin hänet taitettiin ihmiseksi. Mieti, mikä eläin sinä olet ennen ollut. Mikä olisit halunnut olla? Minkä eläimen tunnet erityisen läheiseksi, tai mikä voisi olla sinun voimaeläimesi?
- Sam saa yhteyden delfiineihin lankeamalla loveen eli vaipumalla lumoukseen. Keksi loitsu, jonka avulla sinä saat yhteyden omaan voimaeläimeesi. Voitte keksiä myös yhteisiä loitsuja, joiden avulla tavoitatte eläimet.
- Keksi muita taikoja, joiden avulla voitte saada yhteyden omiin eläimiinne. Mitä ja milloin pitää tehdä, jotta saa yhteyden eläimeensä?
- Uppis uneksi olevansa karhuvalas nimeltään Ahas. Mikä sinun muinaiseläimesi nimi voisi olla? Kirjoita kuvaus eläimestä. Miltä se näyttää? Mitä se syö? Missä se elää ja asuu?

LUVUT 7 - 9

- Delfiini löytää Uppiksen vangittuna sukelluskellosta. Kun delfiini palaa etsimisretkeltään *se suorastaan pursusi uutisia ja kertoi oitis ne Samille, joka tulkitsi ne toisille* (s. 54). Kirjoita uutinen, jonka delfiini kertoo. Kirjoita delfiinin kertomuksen perusteella uutinen Uppiksen tilanteesta: mitä, missä ja milloin on tapahtunut. Keksi uutiselle vetävä otsikko.

▪ ”Olen sinivalas, maapallon suurin eläin. Pituuteni on kaksikymmentäkahdeksan metriä ja painan melkein kaksisataa tonnia, jos haluat tietää”, sinivalas sanoi. (s. 56.) Tutki tietoja mereneläimistä ja kirjoita tietojesi perusteella minä-muotoinen teksti valitsemasi eläimen näkökulmasta.

▪ Sivulla 59 kuvataan erästä hyvin erikoista kuoroa:

Sitten laulu alkoi. Sepä vasta kummallista musiikkia oli: viheltelyä, naksahdusta, ammunta, röyhtäilyä, murinaa, kitinää, paukahtelua, poksauksia ja kuin suuren kellon kumahduksia. Pyöriäisten matalat huudot nousivat esiin joukosta. Pitkäeväpallopäät, valaita nekin, surisivat, korisivat ja sirkuttivat. Pikkumiekkavalaiden viheltävät äänet kiirivät satojen metrien päähän vedenpintaa pitkin.

Jakakaa jokaiselle roolit äänien mukaan ja kokeilkaa itse, miltä tämä eriskummallinen kuoro kuulostaa. Miettikää, mitä valaat haluavat laulullaan sanoa.

LUKU 10

▪ Uppo-Nalle, Kumma ja Sam pohtivat, mikä on kurjinta koko maailmassa. Jatka lausetta oman mielesi mukaan: *Kurjinta koko maailmassa on se, että...*

LUVUT 11 - 15

Seuraavana aamuna Uppis oli ani varhain työn touhussa. Se kirjoitti palmunlehdille viestejä ja lähetti lehdet purjehtimaan. Kaikkien lehtien viesti oli sama: ”Jos joku tietää pienen, oudon tumman leikkikarhun, totellut nimeä Belle, sittemmin Kumma, omista ihmisistä jotain, ilmoittautukoon valaiden merellä olevalle autiosaarelle.” (s. 82.)

▪ Kirjoittakaa purjepostia. Kiinnittäkää purjeet kaarnalaivoihin ja päästäkää ne vesille.

▪ Uppis etsii hylystä aarretta. Millaisen aarteen sinä haluaisit löytää? Mitä aarrearkussa olisi? Muista, että aarrearkusta voi löytyä kaikki mitä kaipaat ja mistä unelmoit. Piirrä kartta, joka johdattaa aarteen luo.

Vinkki! Sanataideharjoituksia voi tehdä lukemisen lomassa luvuittain tai niistä voi poimia mieleisensä vaikkapa kirjan lukemisen jälkeen.